

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Ústí nad Labem

Inspekční zpráva

Základní škola Vilémov, okres Děčín

407 80 Vilémov 140

Identifikátor školy: 600 076 202

Termín konání orientační inspekce: 15.-17. května 2001

Čj.	064 37/01-5022
Signatura	of7bu133

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Vilémov, okres Děčín, je zálohou organizací, kde se v současné době ve čtyřech třídách s pěti ročníky vzdělává 61 žáků. Dle Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, které vydal Školský úřad v Děčíně dne 23. února 1999 pod č.j. 19580/1999 s platností od 1. března 1999, škola sdružuje základní školu s kapacitou 80 žáků a školní družinu s kapacitou 60 žáků. Rada školy zde nevznikla, škola nevzdělává žádné cizince. Věkový průměr stabilizovaného pedagogického sboru je 42 let.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V průběhu orientační inspekce byla věnována pozornost zejména kvalitě vzdělávání v českém jazyce, ve výchovách (tělesné a výtvarné), prvouce a ve vlastivědě. Hospitační činnost se uskutečnila ve všech ročnících a třídách, zároveň u všech vyučujících. Hodnocení sledovaných jevů je souhrnné, vychází jednak z hospitační činnosti, z kontrol žákovské dokumentace (školní sešity, žákovské knížky a notýsky) a další dokumentace (třídní knihy a časově tematické plány pro jednotlivé sledované předměty).

Výuka probíhá podle schválených vzdělávacích programů. Žáci 1.-3. ročníku jsou vzděláváni podle programu Základní škola č.j. 16847/96-2, žáci 4.-5. ročníku podle vzdělávacího programu Obecná škola č.j. 12035/97-20, od kterého škola postupně, z personálních důvodů, ustupuje. Dle zápisů v třídních knihách a kontrolou časových a tematických plánů pro jednotlivé předměty (nejsou zpracovány podle osnov, ale podle učebnic) bylo zjištěno, že obsah a členění učiva do jednotlivých ročníků neodpovídá učebním osnovám vzdělávacího programu Základní škola. Škola nezareagovala na úpravy a doplňky, které schválilo MŠMT dne 25. 8. 1998 pod č.j. 25 018/98-22 s platností od 1.9. 1998 a neupravila učební plán. Při plánování výuky nedochází k obsahovému zdvojení a mezi jednotlivými ročníky je zajištěna návaznost. Škola nevzdělává žáky s prokázanou vývojovou poruchou učení a chování, žádný žák není ani integrován.

Personální podmínky výuky jsou průměrné, výuku zajišťují čtyři pedagogové, z nichž jsou odborně a pedagogicky způsobilí dva. Z celkového počtu sledovaných hodin bylo nezpůsobile odučeno 77,7 %. Odborná a pedagogická nezpůsobilost negativně ovlivňovala kvalitu výuky především v oblasti metodické – časové rozvržení hodin, volba metod a forem práce a využití pomůcek.

Výuka probíhá ve vhodných prostorách, které odpovídají psychohygienickým požadavkům. Prostorné učebny jsou vybaveny vyhovujícím žákovským a dalším potřebným nábytkem pro uložení pomůcek. Učební prostředí je podnětné a estetické, každá třída má svou identitu na které se podílejí žáci svými výtvarnými a dalšími pracemi, zároveň jsou ve třídách umístěny výukové, zejména obrazové materiály (přehledy mluvnice, apod.). Žáci i pedagogové pracují s učebnicemi, které mají schvalovací doložku MŠMT, pro doplnění nebo zpestření výuky jsou účelně využívány nakopírované materiály. Vybavení školy pomůckami umožňuje realizovat zvolené vzdělávací programy. Nákupy nových pomůcek se uskutečňují dle finančních možností. Ze sledované výuky je ale zřejmé, že učitelé nevyužívají v potřebné míře profesionálně vyrobených pomůcek, které má škola k dispozici, pokud používali pomůcky, dávali přednost vlastnoručně vyrobeným.

Všechny sledované hodiny naukového i výchovného charakteru měly jasně stanovený cíl, se kterým byli žáci v úvodu seznámeni. Učivo bylo prezentováno vždy věcně správně. Ve výuce všech sledovaných předmětů dominovaly frontální vyučovací metody s rozdílnou efektivitou. V rámci vzdělávacího programu Obecná škola nebyly využity možnosti, které nabízí tento program, zejména v oblasti forem a metod práce. Nezbytné organizační pokyny byly žákům

jasné, srozumitelné a přiměřené jejich věku. Obzvláště náročná organizace a příprava výuky ze strany vyučující je ve třídě, kde se vzdělávají žáci dvou ročníků (2. a 5. ročník) podle rozdílných vzdělávacích programů. Ve výuce se odlišoval charakter práce v jednotlivých ročnících dle probíraného učiva, žáci mají zažitě sociální i hygienické návyky, dokážou pracovat samostatně ve skupinách podle ročníků. V rámci naukových předmětů nebylo využíváno rozmanitých vyučovacích metod, jen v některých hodinách a ojedinele byly použity názorné pomůcky. Absence názoru a obrazového materiálu pak vedla k tomu, že učivo (např. ve vlastivědě) bylo pro žáky příliš abstraktní a na zapamatování velmi náročné. Základem všech sledovaných hodin byla práce s dobře připravenou tabulí a učebnicí. Učitelé nediferencovali učivo dle schopností žáků, jen výjimečně využívali mezipředmětových vztahů a do výuky nekládali v potřebné míře oddechové chvílky, což se v závěru některých hodin projevovalo u žáků zvýšeným psychomotorickým neklidem. V rámci výuky českého jazyka a jeho všech součástí konstatuje ČŠI, že žáci zvládli techniku čtení velmi dobře, čtou s porozuměním a dokážou se orientovat v textu. Vyučující vedou cíleně žáky k obohacování slovní zásoby a kultivovanému slovnímu projevu. Výuka psaní probíhá v souladu s metodikou, žáci mají správný úchop psacího náčiní a jejich grafické projevy jsou zejména v nejnižších ročnících na velmi dobré úrovni. Organizace výuky předmětů výchovného charakteru umožňovala všem žákům úspěšné uplatnění, žáci využívali svou představivost, kreativitu a v rámci tělesné výchovy aktivitu. V těchto hodinách byl efektivně využíván vyučovací čas, zároveň jsou žáci soustavně vedeni k dodržování bezpečnostních a hygienických zásad.

Pro navození potřebné pracovní atmosféry využívají učitelé vhodných motivačních metod, zejména ve formě vstupního rozhovoru, písničky, křížovky apod. V průběhu výuky se jen ojedinele uplatňovaly mezipředmětové vztahy nebo životní zkušenosti žáků. Ve sledovaných předmětech ústní zkoušení neprobíhalo, při opakování, či zjišťování pochopení probíraného učiva, kdy vyučující kladli žákům především uzavřené otázky, byli žáci průběžně slovně hodnoceni. Učitelé žáky motivují pozitivně - pochvalou, využívají i mimoslovní komunikace. Při řešení samostatných úkolů byla žákům individuálně poskytována pomoc. Ve většině zhlédnutých hodin chybělo závěrečné zhodnocení práce žáků, k sebehodnocení žáci vedeni nebyli.

Interakce a komunikace je založena na vzájemné důvěře, kdy žáci (až na výjimku jedné hodiny) dodržují dohodnutá pravidla jednání a chování, zároveň vyučující respektují osobnost žáka, připouštějí různost názorů a jsou přiměřeně tolerantní. Žáci projevují pozitivní vztah k výuce. Učitelé dokázali eliminovat nežádoucí projevy chování, které se vyskytovalo v průběhu některých hodin.

Hodnocení kvality vzdělávání

Ze sledovaných hodin lze konstatovat, že plánování a příprava výuky je celkově průměrná, neboť nejsou plně respektovány dílčí úpravy a doplňky vzdělávacího programu Základní škola a v rámci programu Obecná škola se neuplatňují principy tohoto vzdělávacího programu. Personální zajištění výuky je průměrné, protože výuku zajišťují z 50% pedagogové bez požadovaného vzdělání, materiální a psychohygienické podmínky výuky jsou velmi dobré, ale pomůcky nejsou vždy využívány v potřebné míře. Organizaci, formy a metody práce hodnotí ČŠI jako průměrné, zejména z důvodů absence pestrosti využívání vyučovacích metod práce. Motivace a hodnocení žáků je velmi dobré, pedagogové oceňují snahu a pokrok žáků, hodnocení má povzbuzující charakter. Interakce a komunikace je hodnocena celkově jako velmi dobrá, učitelé pozitivně ovlivňují psychosociální podmínky výuky a vytvářejí prostředí důvěry.

Celkově lze kvalitu vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnotit jako průměrnou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování vychází z dlouhodobého (na období let 1999-2004) koncepčního záměru, jenž byl stanoven na základě podmínek a prostředí, ve kterém se škola nachází. Dlouhodobý plán je rozpracován v celoročním plánu, a dále je konkretizován do jednotlivých měsíců. Prioritním úkolem je zachování školy v obci. Tomuto základnímu cíli jsou pak podřízeny dílčí úkoly, zejména zajištění výuky kvalifikovanými pedagogy s možnostmi uplatnění moderních forem a metod práce. Mezi další významné úkoly patří rozšíření nabídky v oblasti sportovních aktivit a vzhledem k tomu, v jakém prostředí se škola nachází – rozšířit nabídku jazykového vzdělávání. Součástí plánování je plán spolupráce se spádovými školami, kam žáci po ukončení pátého ročníku přecházejí. Při plánování využila ředitelka podnětů a připomínek pracovníků a zřizovatele, se kterým má škola vynikající spolupráci.

Výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů Základní škola č.j. 16847/96-2 v 1.-3. ročníku a podle vzdělávacího programu Obecná škola č.j. 12035/97-20 ve 4.-5. ročníku. Plánování výuky podle učebního dokumentu Základní škola není v souladu se schváleným učebním plánem. Škola nenabízí žákům nepovinné předměty, ale žáci mohou navštěvovat tři zájmové kroužky (náboženství, výtvarný kroužek a angličtinu).

Organizační struktura je vzhledem k velikosti školy velmi jednoduchá a přehledná. Organizační řád vymezuje kompetence a uvádí příslušné pravomoci jednotlivých zaměstnanců školy. Vzhledem k velikosti školy zde nejsou zavedeny metodické orgány. Jediným poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada. Všichni pedagogové se scházejí v ředitelně školy, která slouží zároveň jako sborovna a jednací místnost. Potřebné informace získávají pracovníci neprodleně - ústní formou od ředitelky školy. Zákonní zástupci žáků jsou o prospěchu a chování svých dětí informováni průběžně (sdělení v žákovských knížkách, 4x ročně třídní schůzky, osobní návštěva školy nebo setkání v obci). Spolupráce rodičů se školou je na velmi dobré úrovni, neboť rodičovská veřejnost projevuje zájem o dění ve škole, rodiče aktivně spolupracují při organizování školních akcí či výletů. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným právním předpisům, hlavní přestávka je z důvodů možnosti intenzivnější relaxace prodloužena, a zejména v období příznivého počasí ji mohou žáci využít k pobytu venku. Jak již bylo uvedeno, škola velmi dobře spolupracuje se zřizovatelem (Obecní úřad Vilémov). 2x ročně žáci školy recitují na akcích obce (vítání občánků) a přispívají články do místních novin. Výroční zpráva poskytuje sice potřebné informace, ale nemá evaluační charakter, neboť se jedná o soubor statistických informací, ředitelce neslouží jako možný zdroj při plánování. Vydaná rozhodnutí ředitelky jsou jednoznačná, včasná a mají všechny potřebné náležitosti.

Vedení a motivování pracovníků je demokratické. Ředitelka preferuje týmovou spolupráci. Společně s kolegy operativně řeší vzniklé provozní a pedagogické situace. Řízení jako celek je funkční a vyhovuje podmínkám školy. Ředitelka vytváří dobré podmínky pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků, podporuje a umožňuje další vzdělávání pedagogů. Učitelé se vzdělávají především v jazykové oblasti. Ředitelka vnímá veškeré iniciativy pedagogů a oceňuje jejich aktivity, které jsou nad rámec pracovních povinností, formou diferencovaných nenárokových složek platu. Vytvořená a všeobecně známá hodnotící kritéria jsou motivací pro kvalitní výkony pedagogů. Výraznou pozornost věnuje ředitelka začínajícímu odborně a pedagogicky nezpůsobilému vyučujícímu (soustavná metodická pomoc-přípravy na vyučování, vyplňování pedagogické dokumentace apod.). Ostatním nekvalifikovaným pedagogům je poskytována pomoc zejména formou výměny praktických zkušeností v oblasti metodiky, vyučující využívají i možnosti hospitací v základní škole ve Velkém Šenově. Systém pravidelného hodnocení pracovníků ani pravidelného sebehodnocení školy zde není zaveden.

Kontrolní systém vůči celé organizační struktuře je vzhledem k velikosti školy velmi dobrý. Ředitelka školy má přehled o chodu školy, kontroly provozu školy provádí průběžně a pravidelně (čistota školy, dodržování pracovní doby apod.). Prvořadou pozornost věnuje kontrolám výchovně-vzdělávacího procesu. Přestože z organizačních důvodů učí více hodin než je její skutečný úvazek, provádí průběžně hospitační činnost. Z hospitací jsou pořizovány písemné záznamy, ale nejsou hospitovaným pedagogem podepsány. S každým učitelem pak provádí rozbor hodiny a v případě zjištěných nedostatků uskutečňuje následnou kontrolu. Pro sledování kvality práce pedagogů a hodnocení úrovně výsledků učení žáků nejsou využívány žádné evaluační nástroje.

Hodnocení kvality řízení

Ředitelka vytváří ve škole příznivou pracovní atmosféru, opírá se o týmovou spolupráci a zároveň účinně spolupracuje s rodičovskou veřejností a se zřizovatelem. Při plánování výuky nezareagovala na úpravy a doplňky vzdělávacího programu Základní škola, které jsou v platnosti již od školního roku 1998/1999, nevěděla o nich, zároveň nemá k dispozici dokumenty týkající se těchto úprav a doplňků. Na základě zjištěných skutečností v dalších oblastech řízení, tj. organizování, vedení a motivování pracovníků a v oblasti kontrolních mechanismů, lze celkově konstatovat, že kvalita řízení je velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, vydané Školským úřadem v Děčíně pod č.j. 19580/1999 s účinností od 1. března 1999,
- personální zajištění výuky ve školním roce 2000/2001,
- výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000,
- dokumentace upravující řízení školy – dlouhodobá koncepce rozvoje školy, celoroční plán školy pro školní rok 2000/2001, rozvrhy vyučovacích hodin dle tříd a vyučujících, plán kontrolní a hospitační činnosti, vnitřní organizační řád,
- zápisy pedagogických rad, třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy žáků,
- žákovská dokumentace – žákovské knížky, informativní notýsky a školní sešity.

ZÁVĚR

Na základě zjištěných a výše popsanych skutečností ČŠI konstatuje, že škola plní své poslání. Prostorové a psychohygienické podmínky jsou velmi dobré, materiálně technické vybavení vzhledem ke sledovaným předmětům je také velmi dobré, ale není vždy v potřebné míře efektivně využíváno. Personální zajištění výuky je průměrné, neboť dva ze čtyř vyučujících nejsou odborně a pedagogicky způsobilí.

Průběh vzdělávání lze celkově hodnotit jako průměrný, škola neakceptuje principy a možnosti dané vzdělávacím programem Obecná škola, výuka je vedena věcně správně, ale bez uplatňování pestrosti forem a metod práce, především formou frontálních činností bez větší podpory pomůcek, které má škola k dispozici. V rámci vzdělávacího programu Základní škola nebyly provedeny úpravy a doplňky, které vydalo MŠMT pod č.j. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998. Škola vytváří velmi dobré podmínky pro uplatnění zájmů a dovedností žáků. Žáci navštěvují tři zájmové kroužky. Toto zjištění hodnotí ČŠI velmi

kladně, zejména z důvodů, kdy dopravní obslužnost a věk žáků neumožňují mimoškolní aktivity ve městě.

Řízení školy je celkově na velmi dobré úrovni. Ředitelka preferuje týmovou spolupráci, komorní složení pedagogického sboru umožňuje operativní řízení, rychlé a úplné předávání potřebných informací. Vzájemná spolupráce mezi školou a rodičovskou veřejností je na velmi dobré úrovni. Příkladná je spolupráce se zřizovatelem. Kontrolní systém je vzhledem k velikosti školy účinný a vyhovující, proto jej lze hodnotit jako velmi dobrý.

Celkově lze školu ve sledovaných oblastech, hodnotit jako průměrnou.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři a další zaměstnanci ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Erika Bednárová	v.r.

V Mostě dne 31. května 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 4. 6. 2001

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Bohuslava Bydžovská	v.r.

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): referát školství OkÚ Děčín	2001-06-18	064 44/01-5022
Zřizovatel: Obec Vilémov, okres Děčín	2001-06-18	064 45/01-5022

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány